

Kronika obce Vrbičany 1940 - 1945

Rok 1940

Obec Vrbičany leží při státní silnici z Lovosic (Lobositz) do Libochovic v průměrné nadmořské výši 207 m. Od r. 1938 je tato silnice (dříve pro svou velkou šířku zvaná též císařská) asfaltovaná. Zbývající úsek okresní silnice (užší): Vrbičany - Radovesice byl již dříve asfaltován - v roce 1933.

Plocha vrbičanského katastru činí od listopadu r. 1938 278,5 ha. Před připojením Siřejovic (Schirschowitz) k sudetskému území (Sudetenland) katastr obce Vrbičany obnášel jen 241 ha. Tudíž bylo připojeno k zdejšímu katastru od katastru siřejovického 37,5 ha půdy.

Obecní cesty vedou k Černivci, do Úpohlav, do Želechovic, po dvou cestách do Keblic a do Rochova. — Autobusového spojení není. V r. 1938 bylo jen krátkou dobu (od října do konce listopadu), kdy ještě Siřejovice patřily k nám. Tenkrát jezdil autobus na trati Libochovice - Terezín přes Vrbičany, kdežto nyní jezdí (od ledna r. 1939) přes Brozany do Terezína.

Spojení vlakového není. Nejbližší stanice jsou Chotěšov a Bohušovice n/Ohří.

Na jaře r. 1941 má být započato se stavbou okresní silnice z Vrbičan (od sv. Jana do Rochova).

Telefonní spojení ve zdejším velkostatku. Je-li nutno zavolat lékaře, telefonuje se do Libochovic, dříve do Lovosic. Většina občanů naší obce léčí se však u pana Františka Hesse, lékaře v Brozanech - u osvědčeného lékaře a lidumila. Jmenovaný pan doktor je obvodním a školním lékařem pro zdejší obec.

Půda zdejšího katastru je těžká, úrodná humusovitá, síly i přes 1 m, se spodinou jílovitou, jinde trochu písčitou. Hlavní plodinou je cukrovka. Velkostatek má téměř 85% půdy. Pozoruhodná je jeho semenářská školka. Obyvatelstvo, pokud nemá vlastní půdy, pracuje na velkostatku nebo odchází do průmyslových podniků - do Sudet: Glanzstoffabrik, lidově zvaná "Glancštofka", cihelny, pivovaru, v kampani cukrovar a jiné. Jiní dělníci jezdí každý den až do Ústí - Aussig a. d. Elbe. Toho času vydělá dělník průměrně 135 RM měsíčně, na našich penězích jest to 1.350 K.

Prastará pojmenování našeho katastru zachovala se až na naše časy: Káčov, Dubice, Zlámané, Křeňoň, Mytlovák; mladší Choboňák a Amerika.

Název Chobotský vrch nebo Choboňák vznikl takto: panský čeledín Chobotský jel v roce 18.. s .. potahem okresní silnicí z Vrbičan do Chotěšova, při čemž usnul. Na místě, kde je pomník, spadl z vozu, byl přejet a zároveň usmrčen.

Je opravdu pozoruhodné, že v měsíci listopadu r. 1938 byla nynější čísla domů: 88, 89, 90 a 91, 92 (jež patřila do 28. října 1938 politické obci Siřejovicům, neboť ležela na katastru této obce) připojena k Říši. Němečtí finančníci konali zde pod naší památnou 500letou lípou službu. Plot zdejší nové školy byl říšskoněmeckou hranicí. Tento stav trval však jen měsíc. Několikerým vyměřováním německých důstojníků a zástupců okresního úřadu v Roudnici (Dr. Studnička) podařilo se hranice posunout o 3/4 km k Siřejovicům dne 26. listopadu téhož roku. Tímto získává naše obec nejen uvedená čísla domů, ale také mnoho

hektarů úrodné půdy.

Obec má celkem 93 popisných čísel. Za rok 1940 přibylo 5 domů.

Každým rokem přibývá stále více rodinných domků. Je to tím, že dělníci dojíždějící na Sudet vydělávají poměrně více peněz, než kdyby pracovali u dvora. Tohoto roku byl obzvláště stavební ruch v naší obci. Také na dvoře konaly se různé opravy a přestavby. Obec též podnikla přestavbu ve staré škole.

Tohoto roku přistěhoval se z Budyně zahradník Jan Ryvola na místo zahradníka Brůny, kterýžto odešel do Slavětína. Přistěhovavší zahradník zvelebil dvorskou zahradu tím, že ji rozšířil o větší počet skleníků. Konsumentům vychází ochotněji vstříc než jeho předchůdce.

V roce 1940 byla třída ve staré škole nákladem obce přepažena 15 cm zdí a tak vznikly 4 místnosti. 2 zadní místnosti obývá Adolf Vácha. Rohovou místnost obecní úřad a krajní pasovní kontrola. Pro celní úřad uvolnil řídící učitel 1 místnost - při vchodu., přičemž obdržel definitivně bývalý kabinet k volnému používání. Jelikož 2 chlívky (a 1 dřevěný chlívek) s kůlničkou na zadním dvorku, patří k naturálnímu bytu řídícího učitele byly dány k dispozici nájemníkům, postavila obec řídícímu učiteli v měsíci květnu 2 chlívky a kůlničku na jeho dvorku.

Starostou obce jest nadále Josef Leník, domkář z čp. 60.

Za starých dob bývali ve Vrbičanech jako všude t. zvaní rychtáři podle vzoru německého (foit, Richter - soudce), kteří měli dbáti o pořádek v obci a také menší rozepře rozsuzovati. Úřadováním ve Vrbičanech za bývalé české šlechty, která si rychtáře sama dosazovala, bývalo české. Po bitvě bělohorské, když majitelem Vrbičan stal se německý pán a tžž dosadil do vypálené obce německé usedlíky, začalo se úřadovati německy. Až teprve v roce 1896 zavedena na obecním úřadě čeština. Podle ústního podání Antonína Hejny (starce 77letého), bývalého starosty, býval tu prý posledním rychtářem soused M. Zahradka z čp. 35.

Od r. 1849 dochovaly se záznamy o rychtářích a starostech naší obce:

1849 - Antonín John čp. 42

18.. - František Hühnl čp. 26

18.. Frantiček Bílek čp. 21, zemědělec

1894 - Antonín Hejna čp, 7, za něho zavedena vlivem správce velkostatku Hroudy na obecním úřadě čeština

1904 - Štěpán Hühnl čp. 26, obchodník

1919 - Václav Hanke čp. 6, zemědělec

1923 - Václav Fiala čp. 63, řídící učitel

1924 - Ladislav Job, čp. 35, maloročník, obchodník a hostinský

1927 - Josef Vaněk čp. 64, truhlář

1929 - Josef Leník čp. 60, zemědělec

Od 5. října 1938 patří obec k politickému úřadu v Roudnici n/L., k bernímu úřadu a soudnímu okresu v Libochovicích, poštou do Bohušovic nad Ohří. Po připojení Lovosic k Velkoněmecké říši docházela pošta několik dní z Libochovic. Před připojením Sudet k Říši docházel k nám listonoš Josef Suchomel z Lovosic. Z Bohušovic docházeli k nám postupně tito listonošové (od 1. října 1938): Jaroš, Dufek, Šváb, Prošek J., Vápeník, Rych (od r. 1940) a opět Prošek (1941).

V dřívějších dobách patřily Vrbičany pod duchovní správu pannenského kláštera v

Doksanech, jemuž také patřily. Potom náležely pod duchovní správu farního úřadu v Chotěšově, na to dlouhou dobu patřily do Čížkovic a opět nyní od 5. října 1938 do Chotěšova. Odtamtud dochází 2x týdně Antonín Ksandr, t.č. děkan do vrbičanské školy. Z farního úřadu církve českomoravské, dříve československé v Bohušovicích přichází do naší školy farář František Syrovátka. Toho času jest v naší obci 50% vyznavačů církve římskokatolické a 50% vyznavačů církve českomoravské.

Movítý majetek činil 333.021,65 K
Nemovítý majetek (z polí) činil 1.766,85 K
Cenné papíry 30,35 K
Různé 594 K

Aktiva 335.412,85 K
Pasiva 191.360,15 K

144.052,70 K

V obci je zavedeno 350% obecních přírážek (160% činžovní daň). Největším poplatníkem v obci je velkostatek.

Prvním obecním strážníkem ve zdejší obci byl Václav Moc, zvolený v r. 1926. V roce 1928 nastoupil na jeho místo Edmund Burda, který bydlí v obecním domě čp. 48. Má na starosti u obce hlavně práce písařské, nyní za války též zásobovací agendu. Svůj úřad vede dobře a obratně.

Po připojení sudetských území k Velkoněmecké říši bylo ve zdejší obci živo. Bylo zde celkem 27 finančníků (17 a četníků (10), ubytovaných většinou v zámku a po domech. Četnická stanice, jež byla z Čížkovic (Tschischkowitz) přemístěna v r. 1938 do zámku do Vrbičan, stěhovala se 1. prosince r. 1940 do Chotěšova. Je umístěna na obecním úřadě.

Závora finančníků byla právě před panskou restaurací. Nejžalostnější podívaná byla na české uprchlíky, kteří za mlhavého, deštivého a chladného počasí podzimního r. 1938 i roku následujícího se stěhovali na různých dopravních prostředcích k některým příbuzným do Čech. I na zdejší obci se usadilo mnoho českých uprchlíků, kteří se však po čase vystěhovali do vnitřních Čech. Ve škole bylo šk. r. 1938 - 39 zapsáno 35 přistěhovaných a odstěhovaných žáků.

Závora před Vlčkovice byla teprve začátkem r. 1941 odstraněna, neboť pasovní kontrola byla na hranicích Protektorátu zrušena a udržována jen na hranicích finančníky říšskoněmeckými.

Prvním kronikářem naší obce byl Jan Janda, ředitel živnostenské školy v. v. v Budyni, t. č. zesnulý, velmi obětavý kronikář, který založil téměř všechny obecní kroniky v sousedním okrese libochovickém. Naše obecní kronika byla jím založena v r. 1926. Následovníkem pana ředitele byl místní řídicí učitel Petr Veleba, za něhož byla postavena v r. 1933 nová škola. Pokračovatelem uvedeného obecního kronikáře byl zdejší rodák František Bernášek. Po něm tuto funkci převzal v roce 1938 řídicí učitel Václav Kubíček. Jmenovaný narodil se dne 16.2.1909 v Černivě jako syn strážníka státních drah. Obecnou školu navštěvoval v Černivě, měšťanskou v Libochovicích a v Roudnici n/L. Učitelství vystudoval v Žateci (Saaz). Působil 2 roky na Chomutovsku, kde pak po vykonání voj. pres. služby stal se říd. učitelem na trojtř. škole ve Vrskmani. Odtamtud zažádal si v r. 1936 na místo zat. říd. učitele do Vrbičan, kde také místní definitivu roku následujícího obdržel.

Stará jednotřídní škola byla postavena v r. 1893 a rozšířena na dvojtřídku v r. 1912. Druhá třída byla umístěna v bývalém pivovaře. Několik let občané vrbičanští usilovali o postavení důstojnějšího kulturního stánku pro naprostá nevyhovování obou tříd hygienickým požadavkům pro stále a stále vzrůstající počet dětí. Teprve v r. 1933 byla nová škola o prázdninách otevřena. Tato vyhovuje po všech stránkách. Zavedení přezouvání žactva v šatně do bačkůrků je velmi hygienické.

Bývalý učitel zdejší II. třídy Josef Zundt (vyučující v r. 1913/14) je okresním šk. inspektorem při zemské školní radě v Praze a Stanislav Kubát, dříve zde vyučující učitel je t. č. okr. šk. inspektorem v Klatovech.

Obecní knihovna je umístěna na obecním úřadě. Do r. 1938 byla ve staré škole ve třídě. Půjčuje se vždy v neděli o 2. hod. odpolední. Doba půjčování začíná kol 15. října a končí 15. dubna. Toho času má obecní knihovna 151 knih. O rozšíření počtu svazků má v r. 1940 místní osvětová komise, která věnuje z výtěžku svých divadelních představení 500 K na opatření knih obecní knihovně.

Zároveň s obecním úřadem přemístěn je i obecní knihovna, dne 1. října 1940 do pokoje, jakožto dřívější součásti bytu říd. učitele, kde byl umístěn od .. list. 1938 do 30. září 1940 celní úřad. Do opuštěných místností obecním úřadem a pasovní kontrolou stěhuje se k 1940 Karel Veis, soustružník - uprchlík, pracující v dílně velkostatku.

V roce 1940 místní osvětová komise sehrála celkem 6 představení: dne 12. května t. r. sehrála mok. ve Vrbičanech odp. i večer operetu "Na tý louce zelený" od Jára Beneše. Režii měl K. Vais, zpěvy nacvičil a hudbu řídil V. Kubíček. Pro velký morální a finanční úspěch byla tato populární opereta dne 13.5.40 opakována v Černivě a dne 26. května t. r. v Českých Kopistech. Tato opereta byla skvěle obsazena: Kubíčková, majit. panství Škoda | Ant., její strýček, Just K., adjunkt, Hrdlička Al. (uč.) dr. prof., Kynbal A. - nadporučík, Venclíčková A. - herečka, Menda Jos. - hajný, Hübnerová M., jeho žena, Sabitčerová A. - jejich dcera. Kromě vyjmenovaných osob účinkovali myslivci a vesnická děvčata.

Černivští ochotníci (has. odboru) sehráli u nás dne 19.5.t. r. hru se zpěvy "Král muzikantů".

Dne 15. prosince téhož roku sehrána byla mok. odp. i večer opereta "Poslední drožkař" od Emila Ballona, která vlivem špatného obsazení osob nebyla dobře podána.

O vánočních svátcích konala se vánoční besídka, spojená s vánoční nadílkou. Na tuto nadílku přispěje vždy mok 100 K. Vánoční besídky jsou velmi oblíbeny u rodičů, protože účinkují na jevišti všechny děti.

O Silvestru byl uspořádán zdejším hostinským Richardem Vlčkem (jenž najal Panskou restauraci v r. 1939 za 7000K ročního nájemného. Týž téhož roku otevřel živnost řeznickou a uzenářskou. Pro jeho podnikavost je velmi oblíben.) silvestrovský večer, vyplněný hlavně písněmi a kuplety. Výše jmenovaný hostinský dává po celý rok obecním chudým zdarma polévku.

V roce 1940 byl na zdejší herbersteinský velkostatek dosazen p. Fidler, vrchní dozorce nad zdejším, chotěšovským a libochovickým dvorem a dále nad lesním hospodářstvím. Po něm nastoupil v r. 1941 baron von Harttrott, příšlý z Hanoverska, jenž má za manželku hraběnku ...

Od 15. prosince roku minulého začalo mrznouti a neustalo, až na kratičké přestávky koncem února. Uplynulá zima byla zvláště tuhá začátkem ledna a trvala celý měsíc.

Napadlo také mnoho sněhu, takže se nejen děti, ale i dospělí vozili po zmrzlém sněhu na Mytlováku. Při mrazu až -26°C pomrzlo mnoho stromů, zvláště pak víno a růže. Ozimy se musily zaorávat a sítí jařiny. Dlouho trvající zimou zpozdila se příroda téměř o měsíc. Také práce na poli byla vlivem dlouhé zimy a strašně vlhkého loňského podzímku teprve koncem května skončena.

V pátek dne 12. ledna t. r. po 20. hodině proletěl veliký meteor právě nad Českým středohořím (Mittelgebirge) ve výši asi 200m, několik vteřin zářil nad oblohou zelenomodravým světlem. Podle ČTK byla slyšet v Praze po zmizení tohoto meteoru detonace.

Dne 18. ledna konal se v Třebenicích odvod koní a vozů. Kůň nebyl odveden žádný, jen 1 vůz ze dvora.

Začátkem běžného roku kalendářního dán zákaz pro jízdu veškerých motorových vozidel kromě obvodních lékařů, mlékařů a pekařů.

Dne 8. února t. r. byly vydány nové československé papírové koruny s razítkovým přetiskem: Protektorat Böhmen und Mähren, Protektorát Čechy a Morava. Později dány do oběhu papírové koruny bez přetisku.

V měsíci dubnu bylo nařízeno sbírání barevných kovů po číslech, dům od domu. Zdejší dvůr odevzdal 50 kg mědi, cínu a zinku. V obci se sebralo celkem .. kg.

V polovině května byly zakázány taneční zábavy a vůbec zákaz veškerých zábav, který se vztahoval na celé území Velkoněmecké říše včetně Protektorátu.

V roce 1940 dostoupil počet přijímacích stanic 53.

Lístky na potraviny a oděv, poukazy na obuv a textilie byly zavedeny již na začátku nynější války. Velmi se osvědčily, neboť zámožnější vrstvy obyvatelstva by bývaly všechno skoupily a méně zámožné by tím utrpěly újmu.

Národní Soutěžení vzniklo v roce 1939 v dubnu z likvidovaných stran politických: strany Národní Jednoty a Národní strany Práce.

Počet členstva jeví se takto:

v roce:	mužů	žen	mládeže
1939	168	-	29
1940	153	107	27
1941	136	110	25

Úbytek mužů - členů N. S. v roce 1940 vznikl tím, že se 27 finančníků a četníků z Vrbičan odstěhovalo na nová působiště.

Národní pomoc - veřejná dobrovolná sbírka byla konána po prvé v roce 1939 s výtěžkem 424 K. Letošního roku vybralo se 693 K., v roce 1941 - 762 K.

Místní obecní chudí a sestárlí v nuzném postavení obdrželi v penězích a naturáliích za přičinění místního referenta Nár. pomoci V. Kubička 1.200 K.

Hasičský sbor dobrovolných hasičů, nyní jen Hasičský sbor byl založen v roce 1913, od

kterézto doby se zdárně vyvíjí, zvláště za velitele Josefa Bittnera, který jej dlouhá léta úspěšně vede. V roce 1927 byla zakoupena zdejší obcí motorová stříkačka v ceně 35.000K.

Již za bývalé československé republiky byla zřízena v obci Civilní protiletectká ochrana - CPO, jejímž velitelem byl zvolen Stanislav Ondráček, zámečnický mistr ve dvoře, jeho zástupcem byl Jos. Bittner, cestář v. v.

Ve dne i v noci byly zavedeny hlídky - v létě, v zimě a na jaře pak jenom v noci. Z každého čp. musí hlídati všichni dospělí muži, též i dorost. Do půlnoci konají hlídku 2 muži a od půlnoci zase 2 jiní.

Letopisecká komise byla utvořena takto: V. Kubíček, Ondráček St., Vaněk J. a Hanke Václav.

Počet narozených činí v uplynulém roce 8 dětí:

Suchá Veruše
Hamerlová Libuška
Hamerlová Jana
Steigr Klára
Kunert Vojtěch
Suchý Josef
Nierusová Jaruška

Počet zemřelých:

Míkula Antonín +22.5.40
Madlová Alžběta + 26.XII.40
Novák (dítě) XI.40
Pekařová Marie +9.I.40

Rozvrstvení obyvatelstva v %:

úředníci	živnostníci	rolníci	zemědělci	zem. dělníci	cihláři	tov. dělníci
4	5	4	40	12	8	27

Rozvrstvení obyvatelstva podle povolání na tabulce vpředu uvedeného datuje se od r. 1938 po připojení sudetských zemí k Velkoněmecké říši, kdy většina dělníků dojíždí za prací do Sudet (do Reichu).

Obec Vrbičany měla:

v roce	1921	1930	1941	1945
obyvatel	404	431	526	535

Ve Vrbičanech dne 31. prosince 1940
Zapsal V. Kubíček, ob. kronikář

Rok 1941

František Vavák v Pamětech:

"Každý, kdo se soužíš, nečekej pravé odměny, neb z toho, čím se soužíš, plynou posměchu prameny; jestli pak se soužíš právě, v stavu nevinnosti, neboj se ani krále ani lidských zlostí."

V obci trvá nadále dvoutrídni obecná škola, kterou t. č. navštěvuje 68 žáků. 8 žáků dojíždí do hlavní školy do Libochovic a 2 žáci dochází do hl. školy do Bohušovic. 14ti letí navštěvují pokrač. a hospodářskou školu v Libochovicích.

Učitelství sbor koná v I. tř. zd. školy často loutková představení, jejichž výtěžek daruje na vánoční nadílku, konanou každého roku rodičovským sdružením

Tím, že není ve zdejší obci byt pro ženatého druhého učitele, trpí tím velice školní děti. Když se chce mladý učitel oženit, nedostane zde byt a musí si hledat jiné místo. Následkem toho jest časté střídání učitelů.

O pobavení občanů stará se místní osvětová komise ve Vrbičanech, která v měsíci lednu sehrála 2x operetu "Madlenku z kovárny", která měla jak morální, tak finanční úspěch. Částku 400 K věnovala mok. na zakoupení knih pro obecní knihovnu. Na podzim činnost osvětové besedy ustala, neboť byl vyhlášen vyjimečný stav v celém Protektorátě. - Plesy byly 2: muzikantský a cihlářský, oba hojně navštíveny.

O vzhled a vybavení školy stará se mšr., jejíž předsedou je již druhý Josef Černaj, obuvník. Od roku 1933 - 39 byl předsedou této instituce Rudolf Jirásek, trafikant. Školní rozpočet kolísá kolem 6.500K, při čemž se z řádného max. rozpočtu školního dávají obnosy na mimořádné výdaje jako nabarvení plotu, oken, studny atd.

R. s. pořádá každého roku školní besídku, spojenou s vánoční nadílkou (900K) Děti jsou poděleny školními potřebami a pamlsky, též jablky. Rs. existovalo asi 3 roky již za říd. učitele Petra Veleby a teprve v r. 1939 bylo opět obnoveno. Již po třikráte zvolen byl jeho předsedou říd. učitel Václav Kubíček.

N.S. bylo vyhlášeno v obci hned jak vzniklo, t.j. od 15. dubna 1939. Jeho vedoucím až do konce r. 1940 byl starosta obce Josef Leník. Od r. 1941 stal se vedoucím Rudolf Jirásek, trafikant. Právě uvedený byl dlouholetým předsedou mok., za něhož byla konána četná divadla. Jeho nástupcem je Karel Veis, soustružník, obětavý divadelní pracovník. Jednatelem obou institucí je stále V. Kubíček.

Koncem r. 194 odešel zbytek finančníků na nová působiště. Ti právě způsobili pokles členstva svým odchodem z Vrbičan. Byli to zejména vrchní respicienti: Vostřel Frant. (celník) a Lad. Kosina se svým krásným psem Barym. Němec Ant. - respicient, Vizinger Josef - dozorci finanční strážce. 3 z nich se zde oženili: Němec (1940) a Just (1942).

V letních měsících navštěvovalo žactvo, dorost i muži a ženy DTJ, prostná cvičení i cvičení na nářadí, která byla konána na sále Panské restaurace.

Na podzim t. r. konaly se zde ve Vrbičanech na obecním hřišti závody o pohár v házené. Závodů se zúčastnila tato družstva: Slavětín, Lobeček a Vrbičany. Pohár vyhrálo družstvo Slavětín

Vodní srážky

čtvrtletí	I.	II.	III.	IV.	rok 1941
stav vodních srážek	160,1	227,9	289,9	106,7	777,6

Rok uplynulý byl velmi vlhký. Právě tak jako rok 1940 byl bohatý na hojné deště, byl rok 1941 bohatší na sníh. Občané všech obcí musili nařízením okresního úřadu prohazovat silnice. Autobus často uvízl v závějích, takže jej musili sedláci vytahovat často koňmi. Vlaky na některých tratích nemohly pro velké závěje jezdit.

Pro velké mokro na polích byly práce jak na jaře, tak na podzim velmi zdrženy. Následkem toho byly i žně značně opožděny a to o celý měsíc proti normálním dobám. Na př. panští měli ještě na začátku měsíce září stát 3 velké lány pšenice, kterou pak za příznivého počasí (celý srpen přšelo) sekali a zároveň mlátili s novým strojem, přivezeným z Německa.

Jaro tohoto roku bylo, jak již uvedeno, přespříliš vlhké. Obyvatelé Vrbičan, kteří ještě dosud neměli vodu ve sklepích (na př. J. Henich čp. 89), v roce tomto měli plno vody. Též sklep nové školy byl do výše 30cm pod vodou, neboť 4m hluboká basena dole v zahradě (zřízená pro odtok vody ze sklepa) nemohla přebytečnou vodu svým propustným zdívkem propustit do půdy, jež tato byla přesycena vodou. Proto byl sklep i basén 2x vypumpován a to 1x motorovou a 1x ruční stříkačkou do ob. rybníka.

Toho času, po náhlé oblevě, utvořil se veliký rybník, obnášející kol 7a na přidělech drobných zemědělců při cestě do cihelny a 1 rybník naproti na panském poli, v místech, kde byla dříve udržovaná cesta a dvěma alejemi stromů do zámku. Po obou stranách této cesty byly hluboké strouhy, které odvodňovaly zmíněná pole.

Postižení chtěli se hojiti na m. š. radě, protože prý někdo zúmyslně udělal stružku z basénu na cestu, kudy voda trochu odtékala. Na schůzi, kterou si postižení vyžádali, sse s mšr. nedohodli, třebaže mšr. darovala, aniž by byla povinna 400K na vypumpování vody motor. stříkačkou.

Z ou v R. přijela komise, vedená dr. ing. Bendou a ta postiženým udělila důtku, jelikož neudržují při silnici strouhu, patřičně hlubokou, ač to bylo ob. úřadem nařízeno.

Veškerá voda z ohromných závějí ze silnice a pod ní stékala přirozeně tam, kam měla spád, t.j. na pole poškozených zemědělců. Voda, která vytekla ze šk. basénu, byla odhadována komisí na 1/100 množství vody, které se nalézalo na vzniklém rybníce.

Tak byla pře o vodu rozluštěna.

Postižení zemědělci samozřejmě na těch močálovitých místech nic nesklidili. Takové rybníky ovšem v menším měřítku vznikaly i na jiných polích, takže katastrální (vrbičanský) výnos na 1 ha činil u žita 12 q, u pšenice 13 q a ječmene 10q.

Celková roční teplota byla podnormální. Velmi překvapil dne 14. listopadu t. r. -6°C mráz, jenž dal tušit příchodu tuhé zimy. Mráz však dlouho netrval, takže se mohlo opět na polích orat, ovšem ne dlouho.

Vedení správy velkostatku hraběte Josefa z Herbensteinů je Deutscher Verwaltung - panu baronovi Hartrottovi. V obci jsou celkem 4 občané národnosti německé a 523 občanů národnosti české. Vzájemný poměr národností je dobrý.

Za vedení jmen. p. barona upravuje se celý park podle nového vzoru. Ve velkostatku zavádí se motorisace. Panští mají celkem 3 traktory a 1 pásový, s kterými zorají veškerá panská pole katastrů: vrbičanského, chotěšovského a libochovického - těchže dvorů. Proto oračky = parní pluhy byly prodány. Zakoupen byl též z Reichu stroj, který seče a zároveň mlátí. Tento stroj se velmi osvědčil.

V řepné kampani byl vyzkoušen nový způsob dobývání řepy. Chrást se zvláštním strojem

nejprve uřezala od cukrovky a potom teprve obvyklým způsobem se řepa dobývala ze země. Účelem toho nového způsobu jest, aby všechna chrást zůstala pokud možno čistou a všechna se zkonsumovala. Tento nový způsob dobývání řepy se neosvědčil pro velké mokro. Naoranou cukrovku nemohli občané vrbičanští a chotěšovští, nakomandovaní obecními úřady, za co vzít. A tak dvorská cukrovka dobývala se až do .. 41.

V měsíci listopadu t. r. byly zavedeny tabačky. Každý majitel tabačky t.j. muži od 16ti let - dostává týdně 45 kusů cigaret: Zor, Vlast, Viktorek nebo Egyptek. Nárok na tabačku má i muž nekuřák.

Počet narozených:	a zemřelých v r. 1941:
Bernášková Maruška 24.1.	Vácha Frant. (83)
Burda Milan 25.10.	Jobová Anna (78)
Grégrová Libuška 26.4.	Skalický Josef(61)
Svobodová Jitka 23.10.	Lutková (5)
Svobodová Drahuška (Miládka) 27.11.	Svoboda Ant. (40)
Šmíd Ivo 2.8.	Rychlíček V. (65)
Štětka Vladislav 26.5.	Šerý František (65)
Vaněk Jaroslav 1.5.	Borovičková Barb. (64)
Verner Antonín 9.4.	Markvart Jar. (19)

Na podzim letošního roku vyskytla se ve Vrbičanech spála: 6 případů. 5 případů u dětí a 1 u dospělé osoby, která byla s jednou žákyní odvezena do okresní nemocnice v Roudnici n/L.

Letošního roku bylo vybráno celkem 762K na Národní pomoc ve zdejší obci. Místní chudí obdrželi naproti tomu celkem 4200 Kč, školní děti. 8 žáků à 50K, t.j. 400K.

Ceny plodin byly jen o málo zvětšeny proti roku minulému. Ceny jednotlivých produktů jsou uváděny jako roční průměry: Pšenice byla za 200K, po 1 ha dala až 22 q, čímž dosahovala z posledních let nejvyššího průměru. Žito za 179K; bylo podprůměrné, též ječmen byl podprůměrný zvláště v zrně a platilo se 180K za 1q. Ovec 161K, hrách 560K, brambory stolní 66K, průmyslové 60K, cukrovka 20K. Ta mléko 1l 2,20K, 1kg chleba 2,80K.

Ve Vrbičanech dne 31. prosince 1941
Zapsal V. Kubíček, obecní kronikář

Rok 1942

Počasí roku 1942 bylo podobné jako roku minulého. Vánoce minulého roku byly blátivé, zvláště Štědrý den, kdy za strašného větru a přeháněk mnoho tašek spadalo se střech. Po vánocích začalo mrznout s krátkou přestávkou přes celý leden až do konce února. Největší mrazy byly v půli lednu: -10 -26°C. Zimní vláhy - ze sněhu bylo dosti. Sníh zůstal vlivem dlouhé zimy velmi dlouho ležeti.

Sněhu napadlo až po kolena. Velkými větry byl sníh navát na silnice a cesty, takže nebyly způsobilé k jízdě. Proto tyto závěje byly odstraňovány skupinami lidí, kteří byli za tím účelem okresním a obecním úřadem ustanovováni. Několikrát projížděli chotěšovští svým sněhovým pluhem se čtyřspřežím. Častokrát nemohly ani 2 páry koní sněžní pluh utáhnouti.

V půli březnu se děti ještě vozily na saních. Teprve ke konci březnu ojedinělé závěje byly stravovány stále více a více teplejšími paprsky jarního slunce.

Vlivem dlouhé zimy velmi pozdě se probouzela příroda ze zimního spánku. Zatím, co zima zásobila naše úrodná pole spodní vláhou, jarní měsíce byly na srážky vodní skoupé. Od měsíce dubna do konce června nebylo vydatnějších srážek, teprve ke konci července přišla vydatná vláha. Podzim byl velmi teplý a suchý.

Dne .. (v sobotu a v neděli) sehrála místní DTJ divadlo se zpěvy "Dcery tatíka Berušky".
Dne 5. a 6. dubna byly sehrány 3 představení divadelní hry se zpěvy "Srdíčko z lásky".
Obě divadla měla kromě úspěchu morálního hlavně efekt finanční.

Na základě velkého počtu přihlášek byly zřízeny ve zdejší obci okresním osvětovým sborem v Libochovicích 2 oddělení kursu německého jazyka (dne 6. listopadu 1942). Kurs zahájil předseda OOS - inspektor J. Rublič. Kurs koná se ve II. třídě zdejší školy. Věcný náklad hradí obec a osobní náklad hradí ministerstvo školství a lidové osvěty. Správcem kursu byl jmenován říd. učitel V. Kubíček, který vyučuje zároveň I. oddělení Pokročilé posluchače vyučuje učitel Fr. Hadač.

Narízením protektorátní vlády byla v každé obci konána sbírka teplého prádla a šatstva pro německé vojáky na frontě. Ve zdejší obci bylo sebráno celkem as 35 kg šatstva.

V úterý dne 15. září 1942 rozletěla se ze dvora do okolí strašná zpráva: Panský špýchar se zřítil a zasypal dělnice. Jako obvykle šly dělnice a dělníci do práce. Mladé dělnice pracovaly v 1. patře špýcharu. Jak začaly přehazovati pšenici, která byla do výše 1 m po celém špýcharu rozložena, nastala exploze (zřícení), při čemž všem dělnicím v 1. patře podařilo se šťastně dostat včas na pevnou půdu špýcharu a po schodech utéci dolů k východu. Ten však byl zamčen. Za srdcervoucího křiku byly však v krátké době vyproštěni ze strašného kouřícího pekla.

Hůře to však dopadlo s paní Šafářovou Antonií Vojtěchovou (53 let) a pí. Marií Skalickou (.. let), které přebíraly v přízemí provázky, právě v té nešťastné půlce špýcharu, která se zřítila. Podle zjištění lékařova byly obě ženy hned udušeny, protože ukrutné spousty pšenice vše zasypaly. Kromě toho v přízemí bylo několik vagonů cementů, na který spadly trámy a tím byl způsoben také nesnesitelný a nedýchatelný kouř. Třebaže se celé půldne pracovalo na odklizování pšenice, smíchané s cementem a omítkou a to za pomoci všech zaměstnanců dvora Vrbičan, Chotěšova a Libochovic, dále řemeslníků, kteří pracovali na novostavbě nových chlévů, byla poslední vrstva pšenice z mrtvol teprve ve 12 hodin odstraněna.

Po celý týden byla pšenice z trosek vyvážena a odvážena do Libochovic pomocí aut i

koňských potahů.

Neštěstí bylo zaviněno přeplněním staré, již sešlé sýpky.

V pátek dne 18. září byl konán slavný pohřeb a to ve zdejší zámecké kapli. Pohřbu zúčastnila se také školní mládež s třídními učiteli. Na přání p. barona von Hartott ubíral se průvod pohřební parkem. Římskokatolický kněz (děkan Ant. Ksandr) a českomoravský kněz (farář Kalina) šli svorně vedle sebe. Rakve byly vezeny společně na panském ověččeném valníku. Tklivá hudba p. Suchého vyprovázela nešťastné oběti na poslední cestě.

Tragického pohřbu zúčastnilo se mnoho lidí z Vrbičan i z širokého okolí. I pan baron s pí. hraběnkou a s mladým p. baronem (vyznání evang.) vyprovodili mrtvé dělnice alespoň ke škole.

Ve Vrbičanech dne 31. prosince 1942

Zapsal V. Kubíček, ob. kronikář

Rok 1943

V roce právě uplynulém byla zima velmi mírná. Mrznout začalo teprve o vánocích r. 1942 - jako roku předešlého. Mrazy, které byly velice mírné, trvaly jen do konce ledna a to ještě s častými oblevy. Po celý únor a březen bylo počasí neobyčejně teplé, takže začátkem březny kvetly již kočičky a jehnědy. Po celé dva zmíněné měsíce nespadla téměř kapka vody. Teprve na 1. dubna se počasí změnilo: po celé 3 dny řádila strašná vichřice se sněhovými a deštivými přeháňkami, která shazovala tašky se střech a způsobila polomy na stromech.

Od 1. ledna 1943 do konce května nebylo téměř žádných vodních srážek. Proto také úroda začala v květnu již žloutnouti. Jenom tím, že bylo stále chladno, udržovalo se rostlinstvo tak, tak při síle, že neuschlo. Teprve začátkem měsíce června přicházely malé srážky, ale velké a suché východní větry ihned půdu zase vysušovaly. V měsících červenci a začátkem srpna byla strašná vedra. Teploměr ukazoval na slunci až 55°C a ve stínu 46°C, přičemž stále vál horký východní vítr.

Je podivuhodné, že nebylo v uplynulém roce žádných housenek, neboť chladno v jarních a letních měsících zamezilo jejich rozmnožování.

Na polích, ležících v nízkých polohách, byla úroda celkem pěkná, ve vyšších pak podprůměrná.

Průměrný výtěžek z 1 ha pšenice	15,5q
Průměrný výtěžek z 1 ha žita	20q
Průměrný výtěžek z 1 ha ječmene (ovsa)	16q
Průměrný výtěžek z 1 ha bramborů	50q
Průměrný výtěžek z 1 ha cukrovky	150q

Obzvláště byla špatná sklizeň bramborů. Byly vyžrané od červů - kronrádů(?), jak jim místní lid říká. Na př. Hamule čp. 57 měl zemědělskou komisí uznané brambory na 100% za nepoživatelné.

Pšenice za 1q	200-209K
Žito za 1q	185-190K
Ječmen za 1q	180-185K
Oves za 1q	180-185K
Brambory za 1q	9.5K
Cukrovka za 1q	30K

Tím, že stouply platy dělníků a veřejných zaměstnanců, byly i zvýšeny ceny poživatin. Veškeré poživatiny jsou na lístky. Ceny, jež jsou níže uvedeny, platí vždy za 1kg:

chléb	2,80K
hrubá mouka	4,15K
hladká mouka	3,70K
ječná (vejražková)	4,15K
krupice	4,20K
kroupy	4,20K
krupky	4,40K
hrách	8,-K
čočka	12,-K

fazole	5,60K
jáhly	4,80K
ovesné vločky	6,-K
škrob br.	5,40K
cukr	8,-K
marmeláda	10,80K
houska malá	0,35K
houska velká	0,70K
máslo	35,20K
margarin	19,-K
sádlo	21,80K
umělý med	10,80K
kávovina	9,-K
těstoviny	8,40K

Děti do 6ti let dostávají denně 3/4 l plnotučného mléka. Děti od 6 - 14 let dostávají denně 1/4 l plnotučného mléka. Dospělí mají nárok na 1/16 l odstředěného mléka denně, často však nedostanou žádné (srazí se nebo nedojde).

Zásobování obyvatelstva na lístky započalo v měsíci říjnu roku 1939. V roce 1943 a na začátku roku 1944 dostávaly osoby nesamozásobitelské tyto dávky v g (na 4 týdny):

druh poživatiny	děti do 2 let	děti od 3 – 14 let	dospělé osoby
másla	500	400	70
umělého medu	250	250	125
mouky krupičné	750	750	-
mouky hladké neb pečiva	1500	1500	3000
dětské krupičky	1500	-	-
krupice	500	250	-
ovocného syruhu	250	250	-
umělého tuku	-	400	535
chleba	-	3000	5700

Kromě toho všichni spotřebitelé bez rozdílů věků dostávají na 4 týdny:

Druh poživatiny neb zboží	v g
cukru	1200
marmelády neb cukru	700 / 350
poživatin (ovesné vločky, jáhly, škroboviny, ječná m., kroupy, těstoviny)	600
kávovin	300
droždí	45
bramborů	10000
mýdla (1 kousek)	40
mýdlového prášku	250
toiletní mýdlo - děti	250

V měsíci říjnu 1943 byly vydávány na oděv již čtvrté oděvní lístky, které však od 1.XI.43 pozbyly platnosti. Od té doby platí jen dětské oděvní lístky.

V roce 1943 bylo vybráno ve zdejší obci na Sociální pomoc celkem 939 K. Místní důvěrník Sociální pomoci V. Kubíček vymohl pro místní potřebné občany od Sociální pomoci v Roudnici n/Labem za r. 1943 celkem 5820 K. Kromě toho na základě podaných žádostí obdrželi místní chudí, trpící nedostatkem, 1000 K od „Českého srdce“ v Praze, jehož jest ř. uč. V. Kubíček členem. Celkem tedy obdrželi místní potřební občané v roce 1943 6.820 K podpor.

Členské příspěvky pro Okresní péči o mládež v Libochovicích činily v naší obci 160 K. Naproti tomu obdrželo 10 školních dětí v rámci ošacovací akce 400 K.

Dne 14. března t. r. byla sehrána místními ochotníky hra se zpěvy „Zpěváček ulice chudý“ od Karla Baláka. Tento div. kus se neosvědčil, ač byl 3x hrán.

Dne 25.-26. dubna byla předvedena opět DTJ hra se zpěvy „Vesničko má“ od Slávky Grohmanové. Toto představení se velice líbilo, protože kromě finančního úspěchu byl zde hlavně úspěch morální. Hráno 3x.

Dne 26. května 43 uspořádal sbor hasičů ve Vrbičanech za pohostinského vystoupení ochotnického souboru z Lounek div. představení: „Hospůdka u Markyty“, líbivá opereta, která měla vděčné posluchače.

Dne 13. června t. r. tentýž soubor předvedl div. kus „Nešťastný šafářův dvoreček“, který se tak již nelíbil jako předešlý.

Dne 4. a 11. července pořádala DTJ div. předst. „Zelená krev na záletech“ od Vrány a Půlpána. Ač byla tato veselá operetka sehrána 4x, nepřispěla nikterak k posílení morálky obyvatelstva.

Sbor hasičů ve Vrbičanech pořádal dne 6.1943 za pohostinského vystoupení div. souboru z Mělníka div. představení „Děvče s hraběcí korunkou“. Soubor ukázal tak v této společenské hře místním divadelním ochotníkům, že i při menším počtu osob a hlavně děje z jiného prostředí lze obecenstvo příjemně pobavit.

Dne 4. a 5. prosince uspořádala DTJ: „Jak si Kačka štěstí vysloužila“. Tato div. hra se zpěvy měla veliký úspěch morální, o finančním ani nemluvě.

Při všech těchto divadelních představeních bylo vybíráno jednotné vstupné: sedadlo 15,- K, k stání 10,- K. Sál byl vždy tak přeplněn, že by bývala jehla nepropadla.

Největší návštěvu zaznamenal Silvestr, kdy nejen sál, ale i šenkovna byla v pravém slova smyslu „nabita“. Pestrý pořad za režie K. Veise uspořádala DTJ.

Ze všech kulturních podniků musí být odváděno 20% z čistého zisku na Německý červený kříž a 50 h ze vstupenky na Sociální pomoc, z čehož 60% se odvádí na Sociální pomoc do Prahy a 20% zůstane u místního důvěrníka Sociální pomoci.

Je pozoruhodné, že naši občané se nyní v době válečné více a více utíkají k četbě, aby tak zapomněli na útrapy válečné. S radostí konstatujeme, že v r. 1943 bylo vypůjčeno celkem 390 knih. Je to zásluhou pečlivého a obětavého knihovníka Boh. Zábranského (mistra kolářského ve dvoře) a vlivem zapůjčeného souboru knih z Libochovic, které se zvláště

pilně čtou.

Do konce roku 1943 dostoupil počet přijímacích stanic ..

Ještě žádného roku nebylo pořádáno tolik koncertů jako právě roku uplynulého: 6.

V roce 1943 narodilo se v naší obci 15 dětí a jenom 2 občani a 1 dítě zemřelo. Dne 30. října t. r. zemřela nejstarší žena v obci Anna Suchá, rozená Kubáčová * 30.8.1857, bylo jí tudíž 86 let. Dále zemřela Marie Vlčková, rozená Najmanová, * 28.2.1866 a zemřela dne 6.11.1943. Jako 1 1/2 měs. nemluvně zemřela téhož roku Věra Burdová.

Pan vrchní správce V. Šupitar byl jmenován jako Oberverwalter všech dvorů, které patří pod zdejší vnucenou správu (Zwangsverwaltung). Správcem velkostatku ve Vrbičanech a v Chotěšově byl ustanoven Josef Bauer, který sem byl přikázán ze Šepetel.

Neslavně se proslavila firma Brabec z Libochovic, která v listopadu namontovala společně s nějakou firmou z Velvar megafony, které se však pro slabý stroj a jejich nezvyklou hranatou formu neosvědčily. Proto byly opět v měsíci prosinci odmontovány a odvezeny i se strojem pryč.

To vše financoval Adolf Vácha, místní obchodník s konfekcí. Obec totiž zavázala se, že to bude jmenovanému obchodníkovi po částech spláceti, jak to poměry dovolí.

Vnucená správa velkostatků hraběte z Herbensteinů koná nákladné stavby, zvláště ve dvoře vrbičanském. Postavila firmou Srba z Třebenic 2 vzorné deputátní domy pro 8 rodin, 2 silážní věže; starý špýchar úplně zmizel z povrchu zemského, ve kterém dne 15. září 1942 došlo k neštěstí. Firma Pokorný z Libochovic přestavěla staré stodoly v krásné chlévy. Stavitel Hájek z Roudnice n/L. postavil obrovský špýchar o 3 patrech s moderními vymoženostmi. — Pod zámkem se prohlubovaly a rozšiřovaly sklepy. — Konečně v přízemí zámku byly upraveny místnosti pro kanceláře. Správcem kanceláří jest Jaroslav Lain, dosavadní kancel. úředník. Sekretářkou barona Hartrotta jest pí. Růžena Paarová, jejíž manžel – inž. zemědělství jest při okr. úradě v Lounech, kamž denně dojíždí.

V měsíci říjnu byla konána v obci sbírka textilií pro české dělníky v Říši a vynesla celkem 86 kg již velmi opotřeбенého šatstva.

Ve Vrbičanech dne 31. prosince 1943
Zpracoval: V Kubíček, obecní kronikář

Rok 1944

Rok právě uplynulý byl suchý, suchý na vodní srážky. Při tom byl však poměrně studený.

Dne 19.2.1944 večer, v neděli dne 20. a 27.2. odpoledne a večer se hráli místní ochotníci za režie zahradníka Jana Ryvoly „Mámy, naše zlaté české mámy“. Tento divadelní kus byl zahrán 5x ve prospěch hasičského sboru ve Vrbičanech. Ještě žádné divadelní představení ve zdejší obci nezanechalo v duších divadelního obecnictva tolik dojmů jako právě toto divadlo. Kromě velkého finančního úspěchu (13.000 K) byl zejména velký úspěch výchovný. Tentokrát se diváci opravdu od srdce zaplakali. Jelikož byl tento kus velice poučný, měly přístup i školní děti. Lze si přát, aby takových div. kusů hodnotných bylo hráno více.

Činnost (mimoškolní) učitelů obráží se hlavně v pořádání loutkových představení, která nejsou dosud zakázána.

Kuratorium

Prvním vedoucím Kuratoria pro výchovu mládeže ve Vrbičanech byl Miroslav Suchý, jeho zástupcem učitel František Hadač. V roce 1943-44 byl jmenován vedoucím výše jmenovaný učitel a jeho zástupcem Jan Svoboda.

Na žádost místního vedoucího Kuratoria byl pozván orchestr mladých z Velvar, aby předvedl místnímu občanstvu, jak má vypadati řádný koncert. Dirigent měl mezi mladými hudebníky opravdu vzornou kázeň. Nejlepší podívanou skýtal basista, student, který hravě a při tom dokonale ovládal svůj nástroj. — Zahráli i těžší skladby jako „Básník a sedlák“, „Marimarela“, „Lehká kavalerie“ a jiné. Za každou těžkou skladbou následoval řízný pochod a v zápětí - bouře potlesků. — Mladému hudebnímu sdružení přejeme mnoho zdaru.

V měsíci květnu byly uspořádány Kuratoriem pro výchovu mládeže ve Vrbičanech „české máje“ s pestrým programem. Oslava byla zahájena budíčkem. K máji měl řeč uč. Fr. Hadač. — Poprvé snad v dějinách přišla mládež chotěšovská (jen děvčata) do Vrbičan. Pod máji zatančila líbivé národní tance, jež byly odměněny potleskem.

Po ukončení slavnosti byli hosté vyprovázeni vrbičanskými a hudbou až do Chotěšova.

Na konci měsíce máje konalo se staročeské porážení máje. K slavnosti shromáždilo se mnoho lidí z Vrbičan i z okolí. Výhercem máje byl Josef Leník, junior.

Devadesáti let dožil se dne 9.března t. r. hrabě Josef Herberstein – Proskau, majitel velkostatků Libochovice, Vrbičany, Zichovec, Vlachovo Březí a j., v tělesné a duševní svěžesti. V zámku a parku libochovickém chová jubilant mnohým návštěvníkům známé drahocenné sbírky ze svých cest v povodí Nilu a Indii, zejména vzácné tropické a jiné rostliny. Před nedávnem oslavil 50. výročí svatby a chotí roz. hraběnkou z Galenů. Ze sedmi dětí nejmladší syn padl na východní frontě. Jako velký ctitel památek dal ze sutin postavit bývalý hrad českých králů Budyni n/Ohří a tím zachoval křídlo jageilonské i hradby, archiv zámku libochovického nechal uvést do pořádku, postavil elektrárnu v Libochovicích a choval pietně dědictví od své matky převzaté. Nyní žije v Grazu (v Záhřebě).

Rozpočet obce na letošní rok činil celkem .. K. Rozpočet školní obce na r. 1944 byl o 3.000 K větší, t. j. 12.000, kterýžto obnos nebyl však vyčerpán, neboť malování obou tříd,

vestibulu, šatny a menších oprav nevyžádalo si předpokládané částky. Nevyčerpání položky je odůvodněno zastavením dodávek paliva pro školy.

V roce uplynulém bylo v naší obci vybráno celkem 2.793 K na Sociální pomoc. Důvěrník S. p. vymohl pro 11 občanů podpory v celkové hodnotě 9.500 K. Jsou to podpory jednorázové, propláceny pošt. spořitelnou čtvrtletně a potom měsíční. Z toho dostávají 2 potřební spoluobčané à 100 K a 1 à 150 K měsíčně.

Okresní péči o mládež v Libochovicích bylo poděleno 6 žáků po 50 K v celkovém obnosu 300 K. Členské příspěvky činily letošního roku 220 K.

U příležitosti 50ti letého trvání hasičského sboru ve Vrbičanech dne 27. února t. r. byly po slavnostní řeči řídicího učitele rozdány zakládajícím a nejstarším členům sboru diplomy.

Místní odbor házené DTJ sehrál na vlastním hřišti i na hřištích cizích mnoho zápasů I. mužstvem i dorostem. Nejúspěšnější zájezd byl v Libčicích u Prahy, kde naše I. mužstvo porazilo I. třídu – Libčice v poměru 7 : 11. Toho roku postoupily Vrbičany do I. třídy.

Vzhledem k tomu, že obecní strážník Edmund Burda byl od přílišné obecní agendy a hlavně od agendy zásobovací přepracován, přidělil osobně dr. Přemyslovský, okr. ref. zásob. na okr. úřadě v Roudnici n/L. jednotlivé resorty těmto osobám: Frant. Hadačovi, učitelé – stravovací akci (lístky), mlýn a zabijačky – Adolfu Váchovi, textilie a obuv – Engelbertu Váchovi, policejní přihlášky Ladislavu Kapičkovi. Statkové archy, kontrolu Pomocných knížek ř. uč. Václavu Kubíčkov. Vedení archů mléčných jednotek mají v evidenci Fr. Bernášek s V. Kubíčkem.

Vlivem barona Hartrotta byly Vrbičany přiděleny do mlýna v „Pod Strání“. Šrotování dělo se jednak ve zmíněném mlýně, jednak ve dvoře.

Jan Bedřich hrabě Herberstein a Proskau zaslal obecnímu úřadu úmrtní list svých rodičů Jana Josepha, říšského hraběte Herbersteina a Proskau, svobodného pána z Neuburgu a Gutenhagu, býv. c. a k. komořího, truksasa země vévodství korutanského, čestného občana budyně n/Ohří atd. zemřelého ve Štýrském Hradci dne 25. května 1944 v pozeňnaném věku 90 let a Marie Anny, říšské hraběnky Herberstein a Proskau, svobodné paní z Neuburgu a Gutenhagu, rozené hraběnky Galen, zesnulé náhle ve Štýrském Hradci 12 dnů po úmrtí svého chotě dne 6. června t. r. ve věku 69 let. — Pohřbeni byli do rodinné hrobky ve Štýrském Hradci.

Dne 23.9.44 o 12 ³/₄ hod. byli jsme překvapeni velkým náletem , při čemž letadla byla poměrně nízko, vidět však nebyla, protože mlha se snesla na zem. Od Ústí n/L. trousila tato letadla bomby, většinou 50 – 450 kg těžké. V okolí spadly bomby: na Čížkovice (1), těsně za Úpohlavy (3), na Černiv (3), za Slatinou (2), pod Hazmburkem (5), v Šebíně několik a jinde. — U Černiva byly jámy přes 3 m hluboké. Stal se tam následující případ: Nějaký cestující z Kralup jel po slatinské silnici a když slyšel v dáli ty detonace, zalehl do škarpy a nic se mu nestalo, ač bomby padly asi 25 m od něho.

Ve Vrbičanech dne 31. prosince 1944
Zapsal: V. Kubíček, obecní kronikář

Rok 1945

Pokud se týče vlhkosti byl rok 1945 podobný roku 1944 až na to, že byl mnohem teplejší. Zvláště v měsíci květnu byla velká vedra. V tomto měsíci nás přišla osvobodit slavná Rudá armáda od drzých a zpupných Němců. Také měsíc červen byl velmi teplý.

Vzhledem k tomu, že téměř veškerý čistý výtěžek z divadelních představení musel se odevzdávat něm. Červ. kříži a dále vlivem Národní revoluce – nepořádala se žádná divadla. Teprve dne 26. srpna t. r. konaly se pod protektorátem MNV Národní dožínky, které se vskutku vydařily. Uspořádání Národních dožinek měl na starosti Jan Ryvola, zpěvy, tance a říkadla obstaral Václav Kubíček.

Občané, chtějí tance šli tančit a ti, kteří milují sport, odešli na házenou. Jak Národní slavnosti, tak sportu přálo pěkné počasí.

Do Místního osvětového výboru byli Místním národním výborem navrženi: B. Zábranský, senior, Ant. Kříž, V. Kubíček, Jan Ryvola, Jos. Laube, Mar. Šerá(?) a V. Henych.

Ježto několik členů Revolučního národního výboru se odstěhovalo do pohraničního území, byl 26. května 1945 rozšířen MNV na 12 členů. Předsedou se stal Jaroslav Lain, vrchní hosp. správce, zde. Ten se však své funkce, kterou jinak svědomitě zastával – brzy vzdal. Jeho nástupcem byl zvolen Josef Laube čp. 44, místopředsedou Josef Novák.

Do místní školní rady byli navrženi MNV tito občané: Grégr Alois, Kubíček V., František Suchý a Antonín Vojtěch.

Bylo vskutku na čase, že Moravcovo Kuratorium vlivem zmíněných politických poměrů muselo likvidovat, neboť mládež byla by nám zcela odcizena.

V prvních měsících roku 1945 nastalo strašné bombardování saských měst, Kamenice, Lipska a Drážďan. Nejvíce byly postiženy Drážďany. Snad všichni obyvatelé naší obce byli tenkrát v noci vzhůru, když před tím strašné detonace občanstvo probudily. Po každém výbuchu vyletěl do velké výše ohnivý sloup.

Za tichého počasí byly slyšet detonace až z Berlína, odkudž vzdušná čára měří 350 km. Nebylo snad jednoho dne a noci, kdy nebyl nálet. Z náletu si nikdo nic nedělal, protože každý věděl, že naše obec nebude bombardována. — Všichni jsme se bezstarostně dívali na americká a britská letadla (čtyřmotorová), která se v ohromné výšce stříbřitě leskla a za sebou nechávala mlhovinu, ve které se skrývala letadla stíhací. Město Most bylo několikrát bombardováno. Také Ústí n/Labem bylo postiženo velkým náletem.

O Květnou neděli dne 25. března t. r. vracely se velké svazy bombardovacích letadel z náletu na Prahu a okolí (v počtu 268 čtyřmotorových letadel a 12 stíhaček) směrem Brozany – Hazmburk (kolem 13 hod.). Poslední letadlo z bombardovacího svazu (27) pouštělo nouzově dolů malé bomby a to již od Záluží u R n. L. 12 bomb spadlo nad Rochovem. 1 bomba spadla u budyňské cesty, ale nevybuchla. Téměř současně spadlo 56 bomb před a za nádražím v Chotěšově. Všechny bomby explodovaly až na jednu. Při tomto nouzovém shoení bomb přišla o život pí. Krejzová ze Siřejovic, která šla od své nemocné dcery přes všechna pole právě proti tomu. Dostala střepinou do čela a ihned nastala smrt. Brýle neměla vůbec poškozeny.

Na nádraží nešťastnou náhodou zasáhly střepiny starého a mladého Polívku. Antonín Polívka junior po velké ztrátě krve (měl ránu v zádech) při převozu do nemocnice zemřel; taktéž syn žel. zřízence Sellnera podlehl svému těžkému zranění (výchřezu střev). Starý pan

Polívka a sestřička zemřelého 9ti letého bratříčka Stanislava byli zachováni při životě, ježto měli menší zranění.

Teprve v pátek dne 30. března t. r. konal se slavný pohřeb za účinkování lounské železniční kapely. Pohřbu se zúčastnilo kromě velkého počtu družiček a mládenců z Chotěšova a Černiva ohromné zástupy občanstva z okolí.

Paní Krejzová byla pochována toho dne v Siřejovicích.

Již v měsíci březnu 1945 byl pověřen okresním vedoucím Vlastimilem Pekárkem, t. č. komisařem kárného výboru při ONV v Roudnici n/L. V. Kubíček, by rozmluvou získal občany, kteří jsou naprosto spolehlivými v národní věci. Do Revolučního národního výboru přihlásili se dobrovolně tito občani: Laube Josef, Benda Edmund, Grégr Čeněk, Kubíček Václav, Henych Josef sen., Just Karel a Leník Jos. junior. V. Kubíček jako poručík v záloze byl zvolen velitelem RNV. — Tento RNV se scházel 2x týdně ve škole a to v noci, kde se radil, co a jak zařídit v případě potřeby.

Velitel RNV udržoval stálý styk s okrskovým vedoucím (odb. učitelem Jaroslavem Marešem v Bohušovicích) a též vojenským velitelem zdejšího okruhu npor. Zíbrtem v Doksanech.

Toužebně očekávaný den nenechal na sebe dlouho čekat. Dne 5. května 1945 o 8 hodině ranní nařídil RNV vyvěsiti vlajky a prapory ve slovanských barvách. Řídící učitel měl uschovány 4 čl. vlajky, z nichž jedna (nová) byla obce Siřejovic, kterou řídící předal Čenku Grégrovi. Ostatní byly vyvěšeny: na zámku, na škole a na budově RNV. V krátké době celá obec tonula v krásných slovanských barvách. Od té doby začal fungovat Revoluční národní výbor. Velitel RNV rozdál občanům několik svitků čl. stuhy, kteroužto měl k tomu účelu již dlouho připravenou.

V první revoluční den odpoledne (v sobotu) byly zabrány Národním výborem revolučním 2 skladiště v zámku a německé úřednice s dvěma rodinami běženců (38) byly vyzvány, aby vydaly zbraně, současně provedena prohlídka celého zámku. Jediný invalida Němec vydal pistolí a to bez nábojů. — Celá síla obrany obce Vrbičan spočívala v 6 pistolích po 6 nábojích a lovecké pušce o 150 nábojích.

V neděli dne 6. května t. r. seděli jsme na obecním úřadě a poslouchali zprávy z rozhlasové stanice pražské na vlně 415, zatím co Praha I. a Mělník byly stále v německých rukou a hlásily zprávy protichůdné, nabádající ku klidu, aby tak zmátly uvědomělý český lid.

Bylo velmi těžce u srdce, když Praha volala stále o pomoc a my jsme ji nemohli nikterak pomoci. Nejbolestněji se nás dotýkala chvíle, kdy byla Matička Praha od zpupných Němců bombardována. Byly to věru velké okamžiky našeho Národního odboje. — Ve dne v noci stavěno celkem 80 hlídek (strážných).

V pondělí dne 7. května a dne následujícího byly slyšet strašné detonace v pohraničním území. Toho večera roznesla se po okolí zvěst o tom, že esesáci od Prahy, Prahy, Němci bombardované, ustupují směrem severním a všude provádějí díla zkázy. Pozdě večer dal velitel RNV za vsí zničení německé telefonní spojení. Navečer lítala nad tímto tel. vedením německá pozorovací letadla a technický oddíl zkoušel, zda spojení funguje. V noci zaručeně již nefungovalo. A tak přispěli jsme Praze malou hřívnou našeho národního hnutí proti bídným a rozběsněným Němcům – SSmanům.

Na začátku r. 1945 byla ve zdejším zámku umístěna Hitlerova mládež (Hitlerjugend) v počtu as 40 kluků a 25 úřednic. Tito všickni si zde přepychově žili. — Hitlerovi kluci vždy přes ves hulákali a chodili cvičit na obecní hřiště.

Do Vrbičan přistěhovali se němečtí uprchlíci, kteří byli umístěni v zámku a v panských bytech. Brzy však museli naši obec opustit a odejet svými potahy směrem k bavorským hranicím. Ani se jim nechtělo, protože věděli, co je bude čekat. Běženci pocházeli z Pruského Slezska.

Na panském poli za Masarykovou školou mělo být v měsíci únoru t. r. zřízeno německé letiště, k čemuž něm. důstojníci hodlali zabrat naši školu. Tím, že řídící učitel půjčil něm. plukovníkovi na věčnou oplátku (ovšem s radostí, protože věděl, že nebude knihu nikdy již potřebovat) česko-německou koversaci, upustil tento velitel na naléhání a prosbu řídícího od zabránění školy.

V celém okolí byly školy přeplněny školami německými uprchlíky tak, že se nikde neučilo. Naše škola byla ušetřena zpusošení a žactvo neutrpělo žádné újmy.

V úterý dne 8. května 1945 téměř po celý den trousili se od Sirejovic velké transporty vězňů a to většinou Poláků z konc. tábora z Litoměřic. Byli mezi nimi i Češi, Moravané, Italové, Francouzi Belgičané, Rakušané a samozřejmě bratři Rusové z jiných koncentračních táborů. Tito všichni byli slušně pohoštěni a to silnou polévkou, čerstvým pečivem a kávou.

MNV zabral Němcům potraviny, které pak byly ochotnými občankami zpracovávány pro vězně. U Vlčků se vařilo jídlo ve velkém množství. U Jirásků se vařilo dokonce v kotli. — Bylo pohoštěno na 1.000 vězňů. Mezi polskými vězni nalézali se: rektor varšavské university Michalowicz s třemi profesory téže university. Na památku podepsalo se několik polských politických vězňů.

Den úterý začínal strašnými detonacemi v severozápadních Čechách. Bombardování a strašná kanonáda se stále přibližovala. Právě, když se ploužilo silnicí od Sirejovic několik skupin politických vězňů a některé byly již právě vítány davy našich občanů zde před panskou hospodou, přiblížily se bombardovací letadla a začala odstřelovat z palubních zbraní naši vesnici a též pouštěla bomby. V těch okamžicích byli již obyvatelé naší obce většinou schováni ve sklepích. Celkem spadlo 7 bomb. Nejvíce byla poškozena vdova Marie Šupová čp. 80, které shořela celá střecha baráku a kromě toho poškozené zdivo. Zachráněn jen pašík ve chlívku a zázrakem zůstala na živu 2 malá koťátka, která byla na půdě pod senem.

Tím, že bomba padla právě do půli dvorku a to do vany, naplněné vodou, způsobila dílo zkázy. Na dvoře vše zničeno, jak komise MNV zjistila. Byla učiněna patřičná opatření, aby způsobené škody byly postižené nahrazeny.

Menší škody byly způsobeny Antonínu Vojtěchovi čp. 83, který měl část střechy porouchánu. Škody v zahradách byly způsobeny všem občanům na levé straně ulice, směřující ke Kačovu. Postiženi byli také Josef Tučka čp. 70 a František Černý čp. 65. — Tlakem vzduchu byla po celé vsi rozbita okna.

Opravdu šťastnou náhodou nepřišel nikdo při bombardování k úrazu. Jen 1 vězeň měl od kulometné střely šrám na čele, která mu byla ošetřena.

Večer dne 8. května ujížděla německá ustupující zdecimovaná armáda před rychle postupující vítěznou Rudou armádou. V autobusech kromě vojáků nalézali se také civilisté. Přes Dubici přehnal se 2 něm. tanky a obrněným autem. Opozdlí bicyklisté a pěšáci dotazovali se na směr: Louny – Karlovy Vary. Neutekli však sovětskému zajetí, neboť Rudá armáda byla již t. č. jak v Lounech, tak před samými Lovosicemi.

Pozdě večer vykolejil na vršku u Černiva pancéřový vlak s nákladními a osobními vagony v počtu 40 vozů, které táhly 2 lokomotivy; jedna vpředu a druhá vzadu. Vlak obsahoval mnoho munice a zásob všeho druhu. Němci, když zvěděli, že v Hájku (u Chotěšova) jsou již Rusové (což nebylo vůbec pravdou), vlak opustili, municí zapálili a utíkali směrem k Hazmburku. Munice do půl noci vybuchovala, při čemž svítící střely způsobily hrůzostrašný a zajímavý ohňostroj.

Již o 4. hodině ranní přijely první tanky Rudé armády, toužebně již očekávané. Celá ves byla hned na nohou. Srdečné „Nazdar!“ znělo několik dní; což pak, když stateční Rudoarmějci začali házetí občanům spousty cukroví. Z toho měly největší radost děti.

Z neopatrnosti pochroumalo pancéřové vozidlo pí. Jarmile Vernerové nohu, načež musela být odvezena do nemocnice, kde si rádku týdnů poležela.

Občané se s bratry Rusy hned spřátelili. Všichni jsme je přijali s otevřenou náručí a náležitě pohostili. Nikomu nezůstali (až na nepatrné výjimky) nic dlužni, protože měli ode všeho, zvláště jídla měli dostatek.

Večer se konala tancovačka na uvítání Rudoarmejců.

Od 9. května 1945 sloužila I. třída Masarykovy školy jako ošetrovna pro bratry Rusy i repatrianty. Kromě toho tam byl sklad různého lékařského náčiní a léčiv, kteréžto věci byly odvezeny pak Čsl. Červ. kříží do Terezína.

Ve II. třídě bylo skladiště lůžkovin a nádobí. Tyto věci byly společně s potravinami odvezeny též do Terezína.

Výzbroj a výstroj, umístěná na školní půdě byl odvezena panským autem posádkovému velitelství v Roudnici n/L.

Psací a počítačí stroje s rozmnožovacím strojem odvezli si zástupci MŠANA (Ministerstva školství a národní osvěty) nákladním autem (viz protokol u MNV).

V roce 1945 vybralo se v naší obci na Sociální pomoc celkem 3.053 K. Důvěrník České sociální pomoci V. Kubíček vymohl u okresního vedení S. p. pro místní potřebné chudé 10.450 K podpor. Kromě toho získal důvěrník mnoho šatstva od „Českého srdce“ z Prahy, jehož jest členem.

V revolučních dnech musili být zabiti 2 koně; na to se konal výsek masa. Utržené peníze za maso přišly do pokladny MNV.

Místní národní výbor přidělil níže uvedeným občanům příslušné funkce: Engelbertu Váchovi – stravovací akci, Jos. Leníkovi – zabijačka, Fr. Helclovi – mletí a šrotování, V. Kubíčkovu – textilie, obuv, železo a nádobí a V. Hencychovi – policejní přihlášky.

Bylo štěstím pro obec Vrbičany, že byla přidělena mletím do mlýna „Pod strání“, majitel Jiří Šašek, který je velmi dobrým a uvědomělým vlastencem a zároveň výborným historikem. Má např. opsánu celou kroniku města Třebenice. Vypisoval doklady ze zemských desk v Praze. Pečlivě uchovává veškeré listiny od zakladatele mlýna – Jiřího Šaška. Má pořízen krásný album svých předků a jejich rodin.

Tomuto vzdělanému mlynáři a jeho stárkovi musíme být všickni vděční. Nemalý dík patří

strážníku Edmundu Burdovi, který nejenom zprostředkoval všem občanům „mletí na černo“, ale při tom zásoboval moukou skoro celý okresní úřad v Roudnici n/L.

Je dlužno jmenovati též bratry Sytaře: Josefa a Václava, kteří se svolením správy velkostatku odváželi velkým nákladním autem „černé mletí“ za tmy do mlýna.

Oddlužení obce v obnosu 167.000 K bylo provedeno v letech 1943/44 zásluhou starosty Josefa Leníka čp. 70.

Během okupace muselo odejít z Vrbičan několik chlapců a děvčat na práci do Německa, všichni se však vrátili ve zdraví domů.

Pravými repatrianty jsou Rudolf Čičovský, vězněný pro hospodářskou sabotáž v koncentračním táboře v .. a Josef Laube, vězněný z důvodů politických v koncentráku budyšínském.

Za okupace byl s obecní zvoničky sejmout zvon a musel být odevzdán nenasytným Němcům na válečné účely.

Řídící učitel V. Kubíček zakoupil 3 svíci (smuteční) vrby a daroval je obci. Tyto okrasné stromky vysázel podél rybníka.

V měsíci červenci 1945 byla naše obec přidělena okresu litoměřickému a poštou opět do Lovosic.

Ve Vrbičanech dne 31. prosince 1945
Zapsal V. Kubíček, obecní kronikář